

BETÆNKNING

afgivet af

Lovudvalget

vedrørende

EM 2021/148: Forslag til Inatsisartutbeslutning om at pålægge Naalakkersuisut at kontakte Rigsmyndighederne med henblik på at indføre en paragraf i Kriminalloven for Grønland, der ulovliggør digital grooming. Kontakten skal være taget inden FM 2022.

Afgivet til forslaget 2. behandling

Lovudvalget har under behandlingen bestået af:

Inatsisartutmedlem Harald Bianco, Inuit Ataqatigiit, formand

Inatsisartutmedlem Anders Olsen, Siumut, næstformand

Inatsisartutmedlem Mariane Paviasen, Inuit Ataqatigiit

Inatsisartutmedlem Mala Høy Kúko, Siumut

Inatsisartutmedlem Knud Mathiassen, Inuit Ataqatigiit

Forslagets indhold og formål

Forslaget pålægger Naalakkersuisut inden førstkommende forårssamling at kontakte rigsmyndighederne med henblik på indførelse af en bestemmelse om digital grooming i kriminalloven for Grønland.

Forslagsstiller argumenter med, at den udbredte brug af digitale og sociale medier blandt børn her i landet indebærer en stadigt stigende risiko for at børn udsættes for digitale overgreb, og at det derfor er vigtigt, at vi som beslutningstagere gør, hvad vi kan for at være på forkant og ulovliggøre dette.

Naalakkersuisuts svarnotat

Naalakkersuisut oplyser i sit svarnotat, at der ikke i kriminalloven for Grønland findes en specifik bestemmelse om digital grooming, men at digital grooming vil kunne udgøre en overtrædelse af en række forskellige bestemmelser i kriminalloven for Grønland.

Naalakkersuisut oplyser yderligere, at det i aftalen om politiets og anklagemyndighedens økonomi for 2021-2023 er aftalt, at der skal foretages en undersøgelse af, om den danske straffelovs nuværende regler for digitale overgreb er tilstrækkelige. Denne undersøgelse forventes færdig inden udgangen af 2021.

Endelig tilkendegiver Naalakkersuisut, at det er vigtigt for Naalakkersuisut, at den grønlandske kriminallov er tidssvarende, og at Naalakkersuisut derfor vil tage kontakt til justitsministeren og anmode om, at der indføres en bestemmelse om digital grooming i kriminalloven.

Naalakkersuisut indstiller, at forslaget vedtages.

Hvad er digital grooming

Betegnelsen ”digital grooming” dækker situationer, hvor en voksen, typisk via sociale medier, forsøger at opbygge et tillidsforhold til en mindreårig, med det formål at begå seksuelle overgreb eller lokke den mindre årige til at sende nøgenbilleder. Digital grooming kan også dække såkaldt ”sextortion”, hvor den mindreårige afpresses med frivilligt delte fotos m.v.

Retsstillingen i Danmark og Grønland

Digital grooming er ikke selvstændigt kriminaliseret i den danske straffelov – hvilket vil sige, at der ikke findes én specifik bestemmelse i straffeloven om digital grooming. Dette betyder imidlertid ikke, at digital grooming ikke er strafbart i Danmark. Digital grooming vil således (alt efter de nærmere omstændigheder) kunne straffes i medfør af straffelovens bestemmelser om f.eks. blufærdighedskrænkelser, forsøg på samleje eller andet seksuelt forhold til mindreårig, ulovlig tvang, trusler, afpresning, samt besiddelse og eventuelt udbredelse af børneporno.

Udgangspunktet vil være, at digital grooming straffes efter straffelovens bestemmelse om blufærdighedskrænkelser.

Hvis gerningsmanden får den mindreårige til at sende sig fotos eller videoer med pornografisk indhold, eller selv optager sådant materiale, vil der yderligere kunne straffes for besiddelse (og evt. udbredelse) af børnepornografi.

Hvis gerningsmanden i forlængelse af sin net-kommunikation med den mindreårige mødes med den mindreårige, og det kan bevises, at gerningsmanden havde til hensigt at begå seksuelle overgreb (samleje eller andet seksuelt forhold til mindreårig) mod den mindreårige, kan gerningsmanden straffes for overgrebet (hvis det gennemføres) eller for forsøg herpå (hvis det ikke lykkes gerningsmanden). Hvis den mindreårige er under 12 år straffes overgrebet som voldtægt, uanset om den mindreårige har deltaget frivilligt.

Tilsvarende gælder her i Grønland: Digital grooming er ikke selvstændigt kriminaliseret i kriminalloven, men vil – alt efter de nærmere omstændigheder - indebære overtrædelse af en række bestemmelser i kriminalloven, svarende til de ovenfor nævnte bestemmelser i den danske straffelov.

Retsstillingen i andre nordiske lande

Straffelovene i henholdsvis Sverige, Finland og Norge indeholder specifikke grooming-bestemmelser.

Den svenske straffelov indeholder således en særlig bestemmelse om at foreslå eller aftale et møde med et barn under 15 år med den hensigt at begå et seksuelt overgreb.

Tilsvarende indeholder den norske straffelov en særlig bestemmelse, som gør det strafbart at træffe aftale med et barn under 16 år om at mødes, med den hensigt at begå et seksuelt overgreb mod barnet. Yderligere indeholder den norske straffelov en særlig bestemmelse, som gør det strafbart at udvise seksuelt krænkende eller anden uanstændig adfærd over for et under 16 år, eller at forlede et barn under 16 år til at udvise sådan adfærd. Antallet af sager om overtrædelse af disse bestemmelser er imidlertid yderst beskedent: mellem 14-16 sager om året (hvilket skal ses i relation til et indbyggertal på over 5,3 millioner).

Den finske straffelov har siden 2014 indeholdt en (mere snæver) bestemmelse om at foreslå et møde med et barn med den hensigt at skaffe sig seksuelt krænkende fotos eller filmoptagelser af barnet.

Lovudvalgets overvejelser

Beslutningsforslagets begrundelse kunne efterlade det indtryk, at digital grooming ikke udgør en overtrædelse af kriminalloven. Dette ville imidlertid være en misforståelse.

Kriminalloven indeholder en række bestemmelser om seksuelle krænkelser, eller forsøg herpå, som – alt efter de nærmere omstændigheder i den konkrete sag – vil kunne finde anvendelse på digital grooming.

At vi i dag ikke har nogen specifik bestemmelse om digital grooming indebærer således ikke, at digital grooming er lovlig – på samme måde som det forhold, at vi ikke har nogen specifik bestemmelse om knivdrab ikke indebærer, at knivdrab er lovligt.

At indføre en specifik bestemmelse om digital grooming i kriminalloven vil imidlertid kunne bidrage til at signalere, at digital grooming udgør en forbrydelse, som samfundet anser for særdeles alvorlig.

Endvidere vil indførelse af en specifik bestemmelse om digital grooming forbedre grundlaget for at vurdere problemets omfang og udvikling, gennem statistiske opgørelser over anmeldelser og domfældelser m.v.

Samtidig er der dog også grund til at være opmærksom på, at jo flere specifikke særbestemmelser, der indføres i kriminalloven, jo mere fjerner vi os fra idealet om en enkel og overskuelig kriminallov.

I den forbindelse bør det heller ikke overses, at en specifik bestemmelse om digital grooming formentlig kun sjældent vil blive bragt i anvendelse. Som nævnt har man i Norge kun haft mellem 14-16 sager om året, hvilket skal ses i relation til et indbyggertal på over 5,3 millioner. Omsat til det grønlandske indbyggertal, svarer dette til én enkelt sag hvert 5. – 7. år. Hyppigheden kan dog tænkes at blive højere her i Grønland, hvor antallet af seksuelle overgreb desværre generelt er meget højt.

Der er således argumenter for, såvel som argumenter imod indførelse af en specifik bestemmelse om digital grooming i kriminalloven, og den politiske stillingtagen hertil må bero på en samlet afvejning.

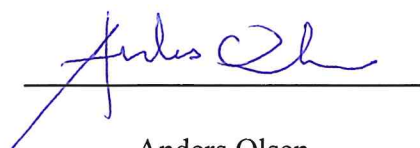
Lovudvalgets indstillinger

Et enigt udvalg indstiller forslaget til vedtagelse.

Med disse bemærkninger overgiver Lovudvalget forslaget til 2. behandling.

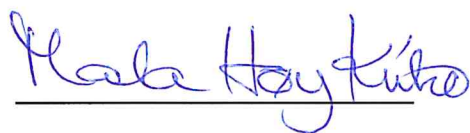
Harald Bianco
Formand
Inuit Ataqatigiit

Anders Olsen
Siumut

Mariane Paviassen
Inuit Ataqatigiit

Mala Høy Kúko
Siumut

Knud Mathiassen
Inuit Ataqatigiit